GAZET'A TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piati'a mare Nr. 22. — „Gazet'a“ ese: **Marti'a, Joui'a si Sambat'a.**

Pretiulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Tieri esterne pe siese luni 14 fr. pe anu 28 franci.

Anulu XLIV.

Se prenumera:
a postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.

Anunciurile:
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr. v. a. pentru fiacare publicare. — Scrisori nefrancate nu se primescu. — Manuscripte nu se retramitu.

Nr. 116. **Dumineca 11|23 Octobre** **1881.**

Brasiovu, 10/22 Octobre.

Trecura cinci luni de candu conferenti'a nóstra electorala dela Sibiiu a alesu comitetulu permanentu electoralu si acest'a inca n'a facutu pêna acuma nimicu de insemnatate. Singurulu semnu de vieatia, ce l'a datu, au fost circularele acele, prin cari a comunicatu publicului romanu — destulu de tardiu — decisiunile conferentiei.

Scimu cà un'a din cele mai urgente insarcinari ce le-a primitu comitetulu dela conferentia a fost compunerea unui memorandu, cu scopu de a se esplicá adeveratа situatiune a Romaniloru din Transilvani'a si Ungari'a spre mai bun'a informare a opiniunei publice europene, care, prin raporturile false ale pressei maghiare si prin vorbirile tendentióse ale deputatiloru maghiari, este inca sedusa a crede, cà poporulu nostru ar' fi multiumitu cu sórtea ce i-o pregatescu Maghiarii. Acestu memorandu pêna in momentulu de faç̆ia inca n'a vediutu lumin'a dilei, cu tóte cà diet'a ungara s'a deschisu deja de multu si s'au aflatu earasi vorbitori, cari au sustienutu cà poporulu romanu ar' fi multiumitu cu starea in care se afla si cà nu i s'ar' face nici o nedreptate. Intardierea acést'a cu totulu nejustificata, precum amu fostu prevediutu, a desteptatu nu puçine ingrigiri la publiculu romanu din tiéra. Cu deosebire membrii conferentiei trecute trebuiea se fia surprinsi de a vedé continuandu-se in modulu acest'a traganitoriu si negligentu actiunea inaugurata de càtra densii in lun'a lui Maiu. Dorinti'a generala, naturalminte, este cá sè se faca odata finitu acestei nesigure si nelinistitóre situatiuni prin càtu mai grabnic'a publicare a memorandului. Audimu cà din mai multe pàrti fostii membrii ai conferentiei au adresatu interpelari in acestu sensu càtra presidiulu comitetului centralu dela Sibiiu.

Déca comitetulu centralu din Sibiiu n'ar' mai avé alta missiune, decàtu aceea a compune si a publicá memorandulu din cestiune, amu mai intielege cà 'si lasa timpu cá se póta produce o lucrare càtu mai perfecta. Inse memorandulu este numai o mica particica a mariloru indatoriri ce le-a luatu asupra 'si acestu comitetu. Si cum va puté atinge óre comitetulu scopulu importantei si gravei sale missiuni, déca va procede asia, cá poporulu se 'lu uite chiaru cu desevêrsire? Credeamu cà nu mai avemu timpu de perdutu, cà amu negligeatu destulu in acesti patrusprediece ani din urma si cà de aci incolo trebue se lucramu cu energia si in strinsa solidaritate cum a doritu conferenti'a trecuta, pentru cá se salvamu ce mai e de salvatu si se nu lasamu cá conducerea poporului nostru se ajunga pe nesce màni rele si straine intereсseloru natiunale romanesci!

Pe langa memorandu conferinti'a din Maiu a. c. pretinse, in cunoscutulu ei conclusu, dela membrii comitetului electoralu permanentu „se combine „cele mai corespundietóre moduri si medilóce legali „pentru regularea atàtu a passivitatii pentru Tran-„silvani'a faç̆ia de dieta si de alegeri, — cá acé-„st'a passivitate se devina seriósa, reala — càtu „si a activitatii pentru celelalte parti locuite de „Romani si preste totu a aç̆tivitatii prin tóte infe-„rióre sfere ale vietiei publice, anume prin mu-„municipalitati si comune...“

Conferenti'a a angagiatu totodata pe toti membrii ei la „conlucrarea leala si zelósa“ pentru acést'a politica.

Din aceste resulta destulu de lamuritu marea importantia si gravitate a problemei, cu a careia resolvare a fost insarcinatu comitetulu permanentu. Elu trebue se iea initiativ'a si se dé directiunea indicandu „cele mai corespundietóre moduri si medilóce“, ear' ceilalti membri ai conferentiei sunt indatorati prin insusi votulu loru, de a oferi comitetului conlucrarea loru leala si zelósa la dificil'a cladire a templului solidaritatii nóstre natiunale.

Eata dér' cà cestiunea memorandului piere inaintea graveloru obligaminte ce mai are se le implinésca comitetulu. In asemeni impregiurari, dieu, fiacare momentu este scumpu si de aceea nu putemu regretá indestulu temporisarea, de care s'a facutu culpabilu comitetulu din Sibiiu.

Cronic'a evenimenteloru politice.

Intre marii oratori, cari au pledatu pro si contra adressei partidei guvernamentale, s'a sculatu si unulu, a caruia figura facea o strania impressiune asupra parintiloru patriei. Elu declará cà va vorbi pentru proiectulu maioritatii. Atunci càteva voci sonore se audu resunandu in partea stanga a salei. „Cine vorbesce acolo?“ intrebara deodata mai multi. „Pe mine me chiama Moriz K a p o c s a n y i“ respunse vorbitoriulu cu vocéa tremuranda, ceea ce produse o viua ilaritate, chiaru si asupra aceloru'a, cari au rar'a onóre de a numerá intre membrii partidului loru pe acestu Moritz Kapocsanyi.

Si acést'a fiintia obscura va avé se multiumésca viitorea ei nemurire numai slabiciunei alegètoriloru romani din comitatulu Fagarasiului. Elu a doveditu cà le este multiumitoriu, càci le- a luatu in aperare patriotismulu, pe care era p'aci se'lu compromita Dr. Polit, cerendu in numele nationalitatiloru dreptate si ecuitate. Kapocsányi inse e in positiune de a asigurá cà alegètorii lui Fagarasieni nu se semtu cà membri ai unei natiunalitati, ci cá Unguri, cà, desi guvernulu n'a facutu inca pêna acuma nimicu pentru ei, desi nu li se reguléza Oltulu si nu li se implinesce nici o dorintia, ei totusi perseveréza nu in „passivitate“, ci in patientia si alegu pe tisaistulu Kapocsányi Moriz de deputatu. Eata dovéd'a cea mai buna cà d-lu Tisza n'a avutu lipsa de a mai face pressiuni la alegeri!? Minunatu mai esti die Kapocsányi!

Merge fórte greu cu formarea p a r t i d e i n a t i o n a l e g e r m a n e in Cislaitani'a. „Trebue se-o spunemu verde,“ scrie „N. Fr. Presse“ adêncu mahnita, „cà sta reu cu dorit'a reunire a tuturoru fractiuniloru partidei liberale germane... Stégulu sub care va avé sè se grupeze intregu poporulu germanu din Austri'a abia a fostu redicatu, si deja este sfêrticatu, impunsu si impuscatu din tóte pàrtile, cá si candu ar' fi servitu deja in o suta de batalii... In fiacare de primimu scirea despre càte o adunare, in care càte unu omu de statu alu cercului electoralu apare pe onoratii alegètori cá este gat'a a'si versá chiaru sangele pentru Germanismu; dér' fiacare raportu se termina cu aceea, cà politiculu respectivu a gasitu unu nodu in papura si cu cea mai buna voiutia nu se póte decide de a conlucrá pentru partid'a nationala germana. In adeveru ministeriulu a facutu destulu spre a justificá opositiunea contra lui; inse opositiunea 'i resplatesce prin a se sinucide.“

Dupa acést'a fói'a vienesa se plange asupra purtarei deputatului Czedik, care s'a esprimatu contra formarei unui partidu opositiunalu germanu, càci dise elu: „in locu de-o partida germana-austriaca“ s'ar' puté nasce o partida „nationala-germana“ care ar' desteptá prepusulu, cà agita afara de Austri'a.“

Deputatulu Walterskirschen se teme si elu de asié ceva, si pune conditiunea cá centralistii nemti se primésca mai antaiu program'a partidei progressiste dela Graz, care vrea separarea Nemtiloru de Ungari'a si Galiti'a, cá se se póta introduce apoi cu atàtu mai usioru in cealalta parte a Cislaitaniei centralismulu nemtiescu. Centralistii ortodocsi conservativi inse nu voru voi niciodata sè se supuna neconditiunatu dictatului progressistiloru din Stiri'a. „Mai bine nu ne unimu“ cu ceilalti, decàtu se ne abatemu dela program'a nóstra, esclama Walterskirchen. Care va se fia resultatulu? Germanii voru remané divisati in fractiuni si pe viitoriu spre marea bucuria a comitelui Taaffe. „N. fr. Presse“ speréza inca cà pedecile uniunei se voru poté delaturá si se incérca a sparíá pe conatiunalii sei cu cuvintele lui Rieger, care a disu in diet'a din Prag'a càtra Germanii Boemiei: „Trebue se ne dati totu, ce ati càstigatu sub guvernele trecute.“

Vorbindu despre m i s s i u n e a m i l i t a r a r o m a n a care a asistatu la marile m a n e v r e a l e a r m a t e i f r a n c e s e din anulu acest'a „L a F r a n c e C e n t r a l“ scrie urmatórele: „Toti ofiçerii cari au asistatu la manevre, americani, italieni, romani, suedesi suntu representantii unoru natiuni pentru a càroru stima si confientia Franç̆i'a are o predilectiune deosebita, cari au fostu aliatele nóstre in trecutu si cari au remasu in totdeauna amicele nóstre. Tienemu cá se manifestamu mai alesu profundele nóstre simpatii, impartasite de càtra toti concetatienii nostri, missiunei romane si escelentului seu siefu d. colonelu Pilatu. Acesti Romani sunt apróþe compatriotii nostri, postati cá sentinele veghetóre ale civilisatiunei latine pe malurile Dunarei in partea estrema a Europei orientale. Elisée a aretatu in colosal'a s'a Geografia importanti'a acestei natiuni romane scoborita din legionarii lui Trajanu si care formáza astadi unu poporu compactu de 10 milióne ómeni. In manunchiulu nationalitatiloru din Orientulu Europei, ast-felu cum ne-o va areta in modu fatalu viitorulu, Romani'a se afla in celu d'antaiu rendu si se pregatesce pentru celu mai frumosu rolu. De doue-dieci de ani acésta tiéra a facutu progrese uriase. Romani'a 'si a revindicatu independinti'a si a vediutu'o recunoscuta in parte in urm'a resbelului Crimeei. Si acest'a este singurulu resultatu durabilu si fecundu la care au ajunsu armele nóstre in acelu sangerosu resbelu. Apoi Romani'a s'a inaltiatu la rangulu de regatu sub unu monarchu constitutionalu. Ea poseda o brava armata ai carei oficeri, in mare parte, 'si au facutu studiele in scólele francese. Acésta armata s'a manifestatu inaintea Plevnei triumfandu in contra minunatei tarii a Turciloru. Romani'a va deveni de siguru centrulu unei confederatiuni a popóreloru orientale cari voru voi se'si conserve individualitatea si independenti'a luptandu in contra invasiunei progressive a Rusiloru si a Germaniloru.“

De unu timpu incóce forméza o rubrica constanta in foile germane si francese cestiunea, cà óre a avutu locu o i n t a l n i r e a l u i G a m b e t t a c u B i s m a r c k séu nu? Gambetta adeca a facutu dilele trecute o caletoria incognito in Germani'a si se sustiene, cà elu ar' fi avutu o intrevedere cu cancelarulu germanu. O asemenea intrevedere, déca s'ar' adeveri, ar' avé o mare importantia tocmai acuma candu se astépta cá Gambetta se iea in man'a s'a frênele guvernului francesu. Cunoscutulu corespondentu alu diarului „The Times“ d. Blowitz dice cà in Iuliu 1878 avendu o conversatiune cu Bismarck si venindu vorb'a asupra lui Gambetta, Bismarck a disu:

„Gambetta! Eaca unu omu pe care asiu dori se 'lu vedu inainte de a muri. Ori-ce s'ar' dice, elu este unu omu fórte insemnatu. Elu se redica d'asupra tuturoru contemporaniloru sei.“ — Corespondentulu a intielesu cà d. de Bismarck ar' voi cá elu se medilocésca o asemenea intrevedere cu Gambetta si de aceea a vorbitu cu acest'a, spuindui ce a disu Bismarck. Gambetta a respunsu cà elu n'ar' fi contra unei conveniri cu cancelariulu germanu si la intrebarea, cà cum intrevederea ar' poté fi tînuta secreta, dise: „Déca voi voí fi siguru cà va fi secreta.“

Pe bas'a acestoru relatiuni se crede, cà Gambetta a fost in adeveru in Germani'a spre a conveni in secretu cu Bismarck, satisfacêndu curiositatii reciproce de a se cunósce. Corespondentii germani sustiênu parerea cà intrevederea a avutu locu in realitate. Rochefort cu ai sei intrebuintiéza acést'a impregiurare spre a acusá pe Gambetta de

intielegere secreta cu celu mai mare inimicu alu Franciei. Scopulu diareloru germane, cari latira acést'a scire póte fi numai de a servi la vre-o manevra a lui Bismarck, — déca cumva, ceea ce inca nu e constatatu, n'avemu de a face cu-o istoria, ce s'a petrecutu in adeveru.

In Paris avù locu la 16 Octobre unu Meetingu alu Comunardiloru, protegiatu de Rochefort si care avea de programa darea in judecata a ministriloru. Acestu meeting a facutu fiasco. Dupa sgomotulu ce s'a facutu despre elu se credea cà se voru aduna vreo 25000 ómeni, abia se presentara inse 3000 de persóne. Erau fiçia mai multu adeverati anarhisti, càci partisanii lui Clémenceau voru tiné unu meetingu in septeman'a viitóre. De presiedinte a fost proclamatu generalulu comunardu Eudes, care declarà de tradatori pe membrii guvernului, pledandu pentru darea in judecata. Toti oratorii au vorbitu de „tripoteurs", de ómeni, cari spre a càstiga bani, trimitu pe fii Frantiei la mórte, etc. Unu marchizu, Salarde, vrea se vorbésca: nedandu-i-se cuventulu indata, elu protestéza, dupa care a fost aruncatu afara (aplause sgomotóse). Unu oratoru reprosiéza lui Gambetta, cà dà mese. (O voce: Dér' d-ta nu mancàci? Risete si sgomotu. Strigate: Afara!) Unu doctoru Castelnau, cu façi'a strimba si cu nasulu turtitu, tuna si fulgera contra lui Gambetta si dreptu probe produce multe bucati de gazete. Cetatiénulu Cadul are curagiulu se dica in acést'a adunare, cà e contra revolutiunei. (Sgomotu). Superatu de multa contradicere, elu striga: Voi nu sunteti deprinsi a fi liberi! (Strigate grozave: Afara cu elu!) Diogen declarà pe Gambetta de unu Mefistofele si pe càndu lumea striga: „Vive la commune! Vive l'anarchie!" elu propune o resolutiune, cà poporulu, déca ministerulu nu va fi datu in judecata se discute dreptulu de insurectiune ear' Gambetta si ministerulu, déca nu voru fi dati judecatii de Camera, se fia proscrisi. (Strigate: Vive la commune!) Adunarea a ajunsu la culme, càndu Louise Michel, in manier'a ei agitatóre, a numitu pe Gambetta si pe ministrii: hoti, ucigasi si lipitori, la ale caroru crime ar' deveni cineva complice, déca nu iar' dá in judecata. Atunci poporulu ar' trebui sè se rescóle, dér' nu cu pusc'a in mana, càci ar' fi prea demnu, ci cu lopat'a si matur'a, spre a pedepsi pe tàlhari. Cu càtu se voru impusca mai multi ómeni din poporu, cu atàtu mai bine, càci asié revoluti'a se va implini mai lesne; dér' soldatii nu voru dá focu asupra poporului, ci asupra generaliloru. Louise Michel declarà pe Gambetta si pe ministrii afara de legi. (Aplause frenetice). Unu membru citesce unu discursu contra Germaniei, ear' capulu anarhistiloru, Gauthier dice, cà nu va fi mai bine pe càtu timpu nu se voru refusá darile de sange si nu se voru inlaturá tóte guvernele, etc. In fine s'au primitu tóte resolutiile aprópe cu unanimitate, afara de 13 voturi. . .

Scirile ce sosescu din Irland'a spunu cà poporatiunea de acolo este in mare fierbere. Guvernulu tramite mereu la trupe in Irland'a. In 18 l. c. sér'a avura locu noue turburari in Dublin. Plebea a spartu lampile de pe strade si ferestrile de pe la pràvalii. Daun'a causata se urca la 2000 pundi sterlingi.

Land-lig'a a datu unu manifestu càtra poporulu irlandezu subscrisu de Parnell, Davitt, Brennan, Dillon, Sexton si Egan in care se dice intre altele: Tiér'a a fostu cu forti'a impinsa intr'o crisa; Landbilulu nu s'a probatu inca; singur'a putere, care ar' fi fost capabila se scóta avantage solide din acésta lege pentru arendasii irlandezi a fostu calcata la pamentu. Guvernulu iea refugiu la terrorismu spre a impune arendasiloru Land-bilulu (legea agrara ce s'au votatu de càtra camer'a comuneloru.) Dupa ce conducetorii si amploiatii de frunte ai ligei au fostu inchisi, acést'a se vede silita de a renuntiá la intentiunea de-a pune la proba legea agrara. Lig'a dà arendasiloru sfatulu de-a nu plati arend'a, pèna ce guvernulu va incetá a esercià teriorismu si va restabili drepturile constitutiunale ale poporului.

Preotulu Cantwell declarà, cá presiedinte interimariu alu Land-ligei, in adunarea septemanala de Marti: Desi preotimea catolica a Irlandei n'a avutu pèna acuma unu rolu conducetoriu in miscare, ea s'a multiamitu cu aceea de a binecuventá in tacere energi'a compatriotiloru sei, totusi corporatiunea organisata a clerului irlandezu va dovedi in curèndu pe façia si energicu fidelitatea ei càtra poporulu Irlandiei; guvernulu nu va cutezá se aresteze tóta preotimea irlandeza, poporulu irlandezu nu va suferi asia ceva. Elu predice cà diu'a nu e departe, candu domni'a Angliei asupra Irlandiei va incetá si unu parlamentu irlandezu va guverná Irland'a; timpulu de vorbitu a trecutu, acuma trebue se lucramu.

Déca se va adeveri cà preotimea irlandeza voiesce se lupte de aci incolo cu crucea in frunte pentru liberarea poporului de sub jugulu apesatoriu anglesu, atunci cabinetulu Gladstone va avé intr'insa o neimpacata si crancena opositiune, pe care nu-o va puté invinge asia de usioru. Pe langa ur'a seculara contra boeriloru se mai adauge acuma si fanatismulu religiosu, care a facutu sè se largésca prapasthi'a ce desparte pe Irland'a catolica de Angli'a protestanta.

Din Rom'a se telegraféza: Càndu pelerinii eri séra la 10 óre (17 Oct.) esiéu din biseric'a San Vitale, au fost insultati de multimea ce strigá. „Josu cu Vaticanulu!" „Josu cu tradatorii!" S'au aruncatu càte-va petre, apoi s'au incàieratu puçinu pèna ce politi'a a potolitu lucrulu. Mai tardiu s'a repetatu turburarea in strad'a Corso in façi'a palatului Salviati. Lumea strigá: „Mórte lui Salviati!" (presiedintele tuturoru reuniuniloru clericale.) Politia a imprastiatu pe turburatori. S'au facutu multe arestari.

Cestiunea Dunarèna.

Guvernulu romanu este decisu a nu se abate in cestiunea Dunarei dela liter'a si spiritulu tractatului de Berlin si de aceea va respinge chiaru propunerea de a se institui o comissiune mixta. Acést'a se vede si dintr'unu articulu mai nou alu „Romanului" din care estragemu urmatórele:

Nici in tractatulu incheiatu intre puterile europene nu se vorbesce càtu-si de puçinu in cestiunea Dunarii d'o comissiune mixta séu de preponderinti'a vr'unui Statu óre-care asupra acestui fluviu, declaratu neutru si internationalu. Ceea ce este si mai multu, atàtu din desbaterile urmate in Congresu, càtu si din tratatulu semnatu de inse-si puterile europene, resulta, in modu absolutu si categoricu, cà esecutarea regulamenteloru de libera navigatiune ca si politi'a Dunarii, in ceea ce privesce partea cuprinsa intre Portile-deferu si Galati, este cu totulu lasata in sarcin'a Stateloru tiermurene, Romani'a, Serbi'a si Bulgari'a, fiacare in raportu cu intinderea s'a teritoriala.

„In ceea ce privesce controlulu si supravegherea ce trebuie esercitata asupra esecutarii acestoru regulamente, Congresulu din Berlin, de si n'a specificatu si n'a formulatu nimicu otaritu, totu-si este evidinte pentru ori-cine, cà singura Comissiunea europèna póte, ipso jure, se esercite acestu dreptu.

„Protocólele Congressului dovedescu acést'a in modulu celu mai necontestabilu. Dupa aceste Protocóle, nimeni altulu, sub ori-ce forma, n'are si nu póte avea dreptulu se s'amestece intru càtu-va in atributiunile recunoscute Stateloru tiermurene, singurele in stare, atàtu din punctulu de vedere economicu càtu si politicu, ca sè se conforme cu intentiunile Europei, respundiendu tuturoru intereseloru, preocupatiuniloru si vederiloru séle.

„Din duóe puncte de privire nu putea sè se dea nascere unei comissiuni mixte: antaiu cà Austro-Ungari'a nu este statu tiermurènu intre Portile-de-feru si Galati si prin urmare nu pòte sè ia parte la esecutarea regulamenteloru de libera navigatiune si de politi'a fluviala; si alu doilea, cà prin amesteculu seu 'si arógà pe d'o parte nisce drepturi mai mari de càtu acelea ale Romaniei, Serbiei si Bulgariei, — ér' pe d'alta, 'si asigura o actiune isolata si preponderanta la Dunarea-de-josu, ceea-ce este cu totulu impotriva intereseloru Europei, a vederiloru sale politicea spiritului ce a domnitu atàtu in sinulu Congresului, càtu si la conlucrarea acestei opere a puteriloru, numita: tratatulu din Berlin.

„Dér' déca Europ'a, in ceea-ce o privesce, póte se considere procederea adoptata ca nevatamatóre intereseloru sale, dreptu este óre cá se nu se tina in séma interesele Stateloru tiermurene, a càroru independintia — fia economica, fia politica — nu póte se nu sufere prin abaterea dela prescriptiunile tratatului din Berlin? Cum mai póte fi privita Dunarea ca o cale neutra si internationala, candu o singura putere din concertulu europènu isi creaza o positiune cu totulu preponderanta asupra liberii navigatiuni si a politiei acestui fluviu?

„S'a disu si s'a sustinutu, cu dreptu cuventu, cà imunitatile Dunarii sunt si trebue se fia recunoscute de toti. Gratie tocmai acestoru imunitati, vasele comerciale ale Angliei, Franciei, Italiei, Greciei, potu se mérga pèna la Galati. Activitatea comerciala a ne-tiermureniloru a profitatu in totdeauna celoru tiermureni. Resursele agricole ale Romaniei au luatu si voru avé se ia in viitoru o desvoltare si mai mare; Bulgari'a va avé asemenea partea s'a la aceste bine-faceri, déca Dunarea va remané cu totulu des-hisa si aperata de ori-ce influintia isolata séu preponderinti'a vr'unei puteri ori-care ar' fi ea. C'unu cuventu, avantagiele ce resulta pentru tóte natiunile din liber'a navigatiune a Dunarii-de-josu sunt atàtu de recunoscute, in càtu numai din punctulu de vedere cu totulu comercialu, proiectele Austro-Ungariei au intempinatu si ar' trebui se intèmpine si d'aci 'nainte opositiune din partea celoralalte puteri europene.

Negresitu — 'si-au disu in totd'auna puterile interesate de comerciulu loru in Oriinte — déca Austro-Ungaria ar' domina la Dunarea de josu, acést'a ar face ca ea se'si asigure unu dreptu esclusivu si se'si reserve monopolulu pavilionului seu. . .

„Nu scimu pèna in cele din urma unde au sè se oprésca cererile Austro-Ungariei, façia cu drepturile Stateloru tiermurene; ceea ce scimu inse este cà, ori-cari ar' fi aceste cereri, ele sunt contrarie tratatului din Berlin, care n'admite nici amesteculu vr'unei alte puteri in cestiunea Dunarei, fia pe cale directa séu indirecta, nicí nu prevede vr'o comissiune alta afara de comissiunea europèna. Positiunea ce voesce sè 'si faca Austro-Ungari'a prin crearea unei comissiuni mixte, i-ar' dá, pe de alta parte nisce avantagii pe cari nu le au celelalte puteri, semnatare tratatului din Berlin. Pe langa cà ea ar' fi, impotriva acestui tratatu, si esecutóre si supraveghetóre, s'ar' calca in acelasi timpu si drepturile Stateloru tiermurene, càrora interesele loru trebuie sè le lumineze mintea si sè le deschida bine ochii. Romani'a, prin comerciulu, positiunea si intinderea s'a teritoriala de a lungulu Dunarii, este tinuta mai multu de càtu ori-care altu statu tiermurènu, cá se-si dea bine séma de ori-ce cerere, de ori-ce pretentiune, vina ea din partea ori-carei puteri, si fia ea ori-càtu de buna prietena.

„Austro-Ungari'a 'si fundéza cererile sale pe suveranitatea Portiloru-de-feru, care 'i a fost atribuita de Congresulu din Berlin. Ce s'ar' intemplá óre, déca s'ar' admite in casulu de façia unu asemene modu de argumentare? Cu acela-si dreptu, ar' putea se vina mane Russi'a si se dica cà are in posessiunea s'a una din gurile Dunarii, aceea adeca a braçiului de la Chilia, si ca acést'a pretiuesce celu mai puçinu totu atàtu càtu Portile-deferu. La ce s'ar' margini atunci tóte pretentiunile Austro-Ungariei, si ce ar' mai remané din tratatulu de la Berlin si din principiulu admisu de puterile europene pentru liber'a navigatiune a Dunarii?

„Incheiamu pentru asta-di cu urmatórele observatiuni: Dunarea este unu fluviu conventionalu, séu cum s'ar' dice in dreptulu gintiloru: unu fluviu neutru si internationalu. Nimeni nu póte avé nici unu privilegiu asupra navigatiunii sale. Elu apartine, dupa tratate, navigatiunii europene, precum apartine asemene tuturoru stateloru tiermurene.

Diarulu Post'a din Galati scrie in ajunulu redeschiderei comissiunei europene a Dunarei, ce va avé locu pe la inceputulu lui Novembre; urmatórele:

„Se scie cà comisarii puteriloru s'au despartitu asta primavéra fara a luá nici o decisiune asupra propunerei Austriei, de a se creá o comissiune mixta, careia sè se incredintieze politi'a si supravegherea navigatiunei Dunarei intre Galati si Portile-de-Feru. De atunci incóce s'a tratatu multu asupra unei propuneri, facuta de Franç'a, in scopu de a impacá neintielegerile. Acést'a propunere consista in urmatórele puncte: 1° a se infiintiá o comissiune mixta precum cere Austri'a; 2° a se da presidenti'a acestei comissiuni Austriei; 3° a se delegá in fia-care anu din partea Comissiunei europene unulu din membrii sei spre a asistá la lucrarile comissiunei mixte. Acestu delegatu ar' avea pe de-o parte a transiá cestiunile in casu de paritate de voturi, ear' pe de alta a decide casurile in cari s'ar' pute face apelu la Comissiunea europeana.

La inceputu Austri'a s'a prefacutu cà e fórte nemultiamita cu acést'a propunere, acum inse dupa scirile ce se dau din Vien'a, ea ar' fi acceptato, asia cà la viitórea sessiune acést'a propunere va face bas'a discutiunei ce se voru urma in sinulu Comissiunei europene. Precum vedemu dér', inter-

esele tierei nóstre nu sunt luate in consideratiune si cestiunea dunaréna se presinta sub o fatia fórte amenintiatóre pentru noi. Intrebarea naturala dér' ce trebue se ne punemu toti, este ce avemu de facutu?

Déca ar' fi vorb'a de o cestiune de mica importantia amu puté gasi argumente indestulatóre pentru a consiliá o politica conciliauta; dér' in fati'a cestiunei Dunarei, in fati'a imensului periculu ce resulta pentru interesele nóstre economice si nationale, déca exigentiele Austriei ar' fi admise, ne este cu neputintia a face altfelu de càtu a resistá din tóta puterea nóstra ori-carei mesuri ce ar' puté da tierei vecine preponderanti'a asupra fluviului. Nici propunerile Austriei, nici acele ale Franciei noi nu le putemu primi. Ele sunt atàtu de desavantagióse intereseloru nóstre in càtu chiaru in casulu candu dreptatea n'ar' fi cu noi, inca amu resistá; cu atàtu mai multu acum nu putemu cedá cu càtu dreptatea este in partea nóstra. Tratatulu de Berlin nu prevede infiintiarea nici unui felu de comissiune mixta, prin urmare ne tienemu de tratalu de Berlin si nici o comissiune mixta nu putemu admite. Puterile straine se potu intielege intre ele cum voru voi, adesiunea nóstra inse ele nu o voru poté avé.

Precum amu respectatu tratatulu de Berlin modificandu art. 7, din constitutiune si primindu intre Romani pe evrei cari, tóta lumea astadi recunósce cà sunt unu pericolu din cele mai mari pentru noi; precumu am respectatu tratatulu din Berlin suferindu a ni se sfasiá tiér'a in favórea Russiei; asie voimu a respectá tractatulu din Berlin si candu este vorb'a de cestiunea Dunarei. Austri'a nu se póte teme de noi, noi inse ne tememu de Austri'a. Trebue se fia cineva orbu cá se nu véda scopurile ascunse ale nemtiloru. Noi ne opunemu dér', càci nu putemu deschide usiele casei nóstre celoru ce cu ochi rei se uita spre noi. Asupra acestei politice de resistentia din buna norocire tiér'a intréga este unanima, guvernulu care ar' indrasni se faca altfelu decum voesce tiéra, ar' comite o adeverata tradare nationala. . . .“

Ceva despre starea sociala a Ungariei.

Vorbindu despre afacerea Rohonczy-Várady, afacere ce s'a sfêrsitu, dupa cum scimu, printr'unu duelu, sensationalu dér' nesangerosu, „Vaterland“ din Vien'a se esprima in urmatorulu chipu despre starea sociala a Ungariei:

„Incidentulu Rohonczy-Várady totu mai agita inca spiritele, ceea-ce resulta inse din acést'a e mai multu unu eclatu esterioru, decàtu drastic'a ilustrare, ce se arunca din nou prin acést'a intemplare asupr'a starei sociale a asié numitei clase „mai buue“ din Ungari'a. Nerationalulu si nemoralulu duelu se ivesce ici colo si in alte societati, déra cu tóte acestea n'a ajunsu se fia unu lucru de tóte dîlele, cum se intempla in acést'a tiéra. In Ungari'a duelurile suntu la ordinea dîlei si abia mai facu atàt'a miscare in publicu, cá intr'alte locuri o judecata „interesanta“. In Ungari'a dueléza mici si mari, ómeni de frunte si de josu, si e lucru de totu ciudatu, cà nu vedemu si secsulu „celu slabu“ luàndu pistolulu séu sabi'a in mana pentru a resolvá „cestiunile de onóre“, ce se nascu atàtu de usioru.

Acést'a notiune intortochiata despre onóre care 'si cauta satisfacere in taisiulu sabiei séu in glontiulu pistolului, e basata fara indoiéla in educatiunea cu totulu totu lipsita de moralitate a societatii unguresci. . . . Astadi domnesce cu deosebire in cercurile celoru mai tineri din acést'a societate unu tonu grosolanu si frivolu; conversati'a se ocupa cu deosebire cu cai, càni si femei desmatiate, séu se face politica cu capulu a mana, politica condusa cu deosebire de interese de partida si de egoismu, séu in sfêrsitu ómenii 'si petrecu cu istorii scandalóse de tóte dîlele. Timpulu ce le mai remane se intrebuintiéza pentru vênatóre, cafenea si jocu de carti. Cetirea, convorbiri serióse ce te potu cultivá, indeletnicirea cu art'a si literatur'a, ocuparea cu totu din adinsulu cu deosebitele trebuintie ale vietii publice suntu nesce lucruri atàtu de rare in straturile mai bune ale societatii din Ungari'a, incàtu acei'a càti mai facu esceptiune suntu priviti de ómeni deosebiti si ocupatiunea loru e considerata de unu nou soiu de sportu. Mana in mana cu lips'a de o cultura adeverata si adêncu inradacinata merge si máni'a de a risipi si a traí in desfatari.

Acestei neeconomii trebue sè se atribue in prim'a linia prosperarea Jidoviloru in Ungari'a. Unde se mai afla o tiéra in Europ'a, in care se inainteze si se imperatiésca Evreii, cá tocmai in tierile de sub corón'a santului Stefanu? Inca acumu siése ani eruditulu Hunfalvy putea se numésca Budapest'a orasiulu celu mai jidovescu din Europ'a. Acestu renume 'lu merita astadi capital'a Ungariei cu atàtu mai multu. O preamblare prin stradele cetatii, despre care e vorb'a, astadi, in „diu'a de impacare“ a Evreiloru, dovedesce ori si cui a d o c c u l o s cà trei parti din patru din afacerile publice se afla in mani jidovesci.

Si din ce se nutresce Jidovimea? Din sudórea si nechibsuiéla Crestiniloru. Societatea „cea buna“ ungurésca ofere specularei ovreesci terenulu celu mai estinsu, Clas'a „gentry“ a Unguriloru, nobilimea de midîlocu din provincia, care mai 'nainte erá considerata de solid'a basa a administrarei statului ungurescu, dispare din di in dî. Cei-ce posedau 200—2000 jugere de pamentu representau inca in anulu 1870 numai 28 percente ale tuturoru proprietariloru; de atunci incóce acést'a proportiune a devenitu si mai nefavorabila pentru clas'a din cestiune. O privire in voluminósele numere ale fóei oficiale ministeriale convinge pe ori si cine cà asemenea mosii se batu mereu la doba. Si cine le cumpara? Numai evreulu care le esploatéza si care robesce populatiunea rurala.

Nobilimea espropriata imultiesce drói'a paraponisitiloru ce ambla dupa slujbe, proletariatulu semidoctu si numerulu candidatiloru de sinucidere, care impreuna cu passiunea de a se duelá au devenitu caracteristic'a societatii unguresci. Candu o viétia flusturatica a risipitu ori si ce restu de avere; càndu camatariulu 'si chinuiesce victim'a pêna la sange, séu càndu omulu placeriloru nu mai póte inotá in desfatari cu pagub'a oficiului seu: — atunci se intrebuintiéza totu cu aceeasi condemnabila usiurintia fatal'a arma: séu otrav'a, séu strêngulu, séu se folosescu undele Dunarei, cá si candu acést'a ar' fi celu mai firescu sfêrsitu alu vietiei. Cum e capital'a, asié este si „provinci'a“. Pecatele si crimele din Budapest'a se impartu prin mii de canale in tóte directiunile; unu rolu insemnatu la promovérea veninului socialu 'lu jóca o parte din press'a capitalei. In tocmai cá buretii dupa plóia au aparutu in anii din urma asié numitele „foi poporale ilustrate“ in limb'a nemtiésca, si acestea 'si afla nutrimentu fórte indestulatoru in noroiulu societatii, asemenea planteloru din mocirle. In aceste foi se lauda in tóte chipurile crim'a si pecatulu — si astfeliu corupti'a petrunde totu mai multu si totu mai adêncu in societate.

A fost vorb'a de mai de multe ori de „o reforma“, de „o curatire“ a societatii, si d-lu Rohonczy este numitu de càtra unii: representantu alu acestoru nesuintie. De va fi asié, apoi ciudate pareri au acesti domni reformatori despre midîlócele si càile, precum si despre scopurile purificarei sociale!

Cine duce scandalulu pêna in midîloculu deputatiloru dietali; cine vorbesce in camera despre duelu cá despre o institutia esistenta si privesce acést'a detestabila fapta de o actiune naturala, desí este pusa asupr'a ei pedépsa de inchisóre pêna la cinci ani — unulu cá acel'a are in ori si ce casu curióse idei despre moralitate si despre o reforma morala. Déra nici din partea „representantiloru tierei“ nu s'a gasitu nici unulu carele se arete càtu de nepotrivitu este a se tractá despre duele in camera, cá despre ceva cu totulul tótu aprópe de mintea omului.

Facultatea de a simti ce este moralu nu se póte dictá prin nici unu codice de legi penale; numai o buna educatiune sociala si familiara si o adeverata instructiune suntu in stare a face asié cev'a. Ce folosescu tóte proiectele de reforme intr'o tiéra, in care societatea sufere de grele bóle morale? Déca vrea se se renasca Ungari'a, trebue se incépa printr'o buna educatiune a claseloru mai de frunte. Cà acestu lucru nu este peste putintia, dovedescu càte-va vechi familii; déra durere!, prea puçini imitéza aceste frumóse esemple“.

Secasiu 17 Octobre 1881.

Stimate D-le Redactoru! In conformitate cu promissiunea data, 'mi ieau voie a Ve reportá unele lucruri cari cugetu cà nu voru fi de puçinu interesu pentru on. publicu. Premitu dela inceputu, cà a scrie astadi ceva imbucuratoru pentru publicitate nu ne este datu noue Romaniloru, cari gememu sub influintie puternice destructive, si raru se intempla cà ici colo impregiurari mai favorabile se concéda acést'a. Dela inaugurarea erei dualistice si pêna astadi partea Romanului a fostu numai suferinti'a. Respinsu preste totu loculu, calumniatu, elu este destinatu a suportá aprópe numai sarcinele publice. Organele nóstre de publicitate ne aducu pe tota diua noue si noue dovedí despre acést'a. Indignatiunea este generala, si paciinti'a cea fara parechia a Romanului se pare a fi ajunsu gradulu supremu.

La ordinea dîlei avemu esecutiunile de contributiune pentru cari se desvólta unu zelu si o energia pe càtu numai le da man'a organeloru respective. Recolt'a din estu anu care abia se póte dîce de midilocu, nu va ajunge cá se acopere restantiele cele mari ale aniloru precedenti, o impregiurare acést'a destulu de trista, care face pe oricare binesemtitoriu se privésca cu ochi plini de ingrigire spre viitoriu. Dér' in caus'a de contributiune se comite o fórte mare nedreptate, pentrucà contributiunea impusa nu sta in proportiune cu proprietatea. Foile catastralí, cari servescu de basa contienu erori colossali de a càroru emendare séu rectificare inca nime nu s'a ingrigitu pêna acumu. Proprietariulu nu-'si póte capetá agrulu dupa marimea insemnata in fóia s'a pe bas'a mesurarei catastrali facute, ci elu trebue se intenteze procesu formalu si in lips'a martoriloru se jure pe afirmatiunea s'a. Provocarea lui la fói'a de pressiune nu se considera candu e vorb'a de titlulu dreptului seu, éra datorinti'a de plata dupa aceeasi fóia i-se impune fara crutiare. Unde este aci dreptatea?

Impregiurarea acést'a destulu de fatala deschide cale larga la nenumerate procese din partea poporului si nu odata se intempla, incàtu spesele facute cu processulu intrecu valórea obiectului, causandu-se estu modu numai ruinarea starei materiale a economului.

S'a preamblatu ce e dreptu in càteva renduri spre aici unii comissari veniti in afaceri de Catastru, nu-ni suntu inse cunoscute pêna astadî binefacerile ce voru fi resultatu din missiunea loru. —

Unu altu momentu nu mai puçinu importantu si de cele mai triste urmari pentru poporu-'lu forméza processele de comassare si segregare. Spesele impreunate cu aceste processe suntu intru adeveru inspaimentatóre, si cu tóte aceste de multe ori se finescu cu ruinarea de comune intregi.

Sciu càteva comune pre Secasiu, representate in asemene processe prin d. advocatu Dr. Ratiu dela Turd'a. Processulu de aperare si in parte de rectificarea operateloru s'a insinuatu de vreo doi ani, si inca se afla totu numai in stadiulu primu. Poporulu a inceputu deja a dubitá despre reesirea causei sale juste, pentru care si pêna acumu a adusu jertfe considerabile. De aceea ne permitemu a atrage atentiunea domnului advocatu asupra acestei impregiurari chiaru in interessulu reputatiunei frumóse, de care se bucura la connationali. — Sapienti satis.

Terminu cu dorinti'a, cá se veghiamu si lucramu toti fara pregetu pentru aperarea poporului de nedreptatiri, si se-'lu conducemu la bunastare materiala, morala si intelectuala, pêna candu inca nu este pré tardiu. — I. C.

Asilulu Elen'a Dómn'a.

Numele acest'a este bine cunoscutu cetitoriloru nostri. Asilulu Elen'a Dómn'a a impodobitu espositi'a din Sibiiu cu o multime de obiecte de mare valóre si cu acést'a ocasiune a doveditu unu stralucitu progresu in tóte privintiele. Amu cetitu cu mare interesu urmatorulu istoricu publicatu de „Resb. W.“ din Bucuresci si credemu cà facemu o placere lectoriloru „Gazetei“ reproducêndu-lu in colónele fóiei nóstre:

Unu modelu de virtute, unu caracteru de martiru, o blandetie de apostolu, o mila si iubire nesecata ce a indumnedieitu pe fiulu omului au fost incadrate de cea din urma jumetate a secolului trecutu in fiintia nemuritorului si neuitatului M i t r o p o l i t u F i l a r e t u.

Vieti'a s'a intrega este unu lungu siru de fapte pióse, unde sacrificiulu rivaliséza cu abnegatiunea, unde smereni'a face se taca recunoscinti'a, pentru a nu lasá de càtu actiunea si misterulu in care erau indeplinite, le resfrangea unu caracteru de sanctitate. Modelu dupa modelurile primiloru crestini, elu nu pretiuia importanti'a vietiei de càtu pentru a face binele, si nu luá pentru sine din buuurile acestei lumi mai multu de càtu dedea fia-caruia din aceia cari asteptau de la dênsulu.

Printre faptele sale caritabile, acestu prelatu consacrâ, prin testamentulu seu din anulu 1792 o avere colossala infiintiarei unui asilu pentru orfani. Venitulu mai multoru

mosii, mai multoru hanuri *) in Bucuresci erau destinate pentru intretienera si cresterea copiiloru gasiti.

Cum s'a indeplinitu acestu faptu alu repausatului intru fericire Filaretu, si ce s'a fscutu cu imens'a s'a avere? Dispositiunile filantropiloru donatori au remasu neexecutate in raportu cu averea lasata pentru acestu sfersitu si dorinti'a loru pentru construirea de orfelinate si intretinerea loru remasese cá unu ecou, care repetá din candu in caudu vocea copilasiloru gasiti din Romani'a bogata: Ajutoru!

Mai tardiu tocmai, dupa ce acestu institutu se dete sub administratiunea generala a spitaleloru civile, a datu ocasiune la totu felulu de imbunatatiri, contribuindu cu din venitulu fonduriloru sale la mersulu regulatu alu prosperitatiei si desvoltarei pe calea inteloctuala a asilului, promitiendu prin jurnalulu incheiatu din anulu 1867, Octobre in 7, semnatu de eforii I. Cantacuzino, Vladimir Ghica si generalulu Davila, formarea de scoli modelu. In adeveru, in anulu 1868 se facu scól'a modelu dela Pantilimon pentru copii de sexu masculin, dintre cari unii sunt surdi si muti, condusi de profesorii loru dupa sistemulu celebrului directoru alu scólei surdo-mutiloru din Paris.

De atunci incoa, cate donatiuni nu s'au mai facutu; Si déca aceste fonduri ar' fi remasu sub administratiunea eforiei spitaleloru civile, efori'a, in onórea numelui si memoriei fundatoriloru acestei case, ar' fi facutu si prin alte orasie ale tierei orfelinate de asemenea natura, imbunatatindu-le potrivitu cu fondurile de care ar' fi dispusu. Mersulu loru de acum inainte este o problema pe care viitorulu se insarcinéza a-o deslegá.

Ne este penibilu in fine a reveni cu d'amenuntulu asupra unoru lucruri aprópe uitate; dér' o intristata aducere aminte celoru culpabili le-ar' puté folosi desteptandu-le càintia, singur'a expiare ce le-a mai remasu.

Ei bine, in locu cá acést'a marétia menire se se atinga in locu cá averea darnicului Filaretu se servésca pentru adapostirea celoru fara adapostu, o mana hrapitóre, o anima de hiena, unu sufletu negru cá intunericulu iadului, smulge panea din gur'a flamanditului orfanu, facêndu-se stapanu alu averei sale prin cele mai odióse mijlóce, mituindu, corupêndu sustragêndu pêna si testamentulu donatorului din archivele statului, despre a càrui urma nici pêna astadi nu se scie nimicu.

A fura ori de la cine si òri de unde este o fapta infama; dér' a fura de la celu miseru, dela celu nefericitu, de la unu copilu bolnavu si fara salasiu, este o fapta spurcata, este o lipsa de totu ce este umanu, este o monstruositate!

Eata cum prin acést'a hrapire nu s'au pututu esecutá intocmirile prea fericitului si neuitatului Mitropolitu Filaretu. —

Copiií gasiti, séu d e c u t h i e cum se dicea in acele vremuri, inainte cá si dupa reposatulu Mitropolitu Filaretu, se crescea cu chieltuiala statului pe la doici, cari luau copilulu, 'lu duceau la cas'a loru, si pentru plat'a unui galbenu se insarcinau se 'lu crésca.

Lips'a cu desevêrsire a ori-carui controlu séu supraveghere a acestoru doici, ajutorulu medicalu de care erau lipsiti acesti nefericiti copii in casu de bóla, reulu tratamentu si insuficienti'a hranei, facea cà cea mai mare parte dintr'-insii se móra in celu mai scurtu timpu, astfelu in càtu acestu reu sistemu deveni imposibilu, si dete multu de ganditu ómeniloru caritabili.

Galbenulu alocatu in bugetulu statului fiindu cu totulu neindestulatoru, donatiunile filantropiloru fiindu delapidate, crescerea cu nutrice ne mai putendu continuá, ce era dér' de facutu in acést'a nenorocita situatiune pentru orfani?

Providenti'a, cu atàta solicitudine pentru creatiune, nu lasa nici de asta-data fara protectoru si pe drumulu pierdiarei pe nisce nefericiti. Ea incaldi o anima la dogórea unui sentimentu nobilu; acea anima era a generalului Davila, a aceluia care, in tóta viati'a s'a nu s'a ganditu de càtu la binele comunu. Aci, cá si in multe altele, d. Davila a desfasiuratu in adeveru cele mai mari fapte de virtute cetatienésca. Acestu mare cetatiênu romanu, in sufletulu caruia rodea sentimentulu compatimirei pentru copiii de cuthie (séu gasiti), nu intardia a executá planulu fondarei unui asilu, ale carui turnuri se ridica astadi maretiu pe colin'a Cotroceni.

Pe intins'a campia smaltiata de flori, ce se desfasiura pe o panta lina, din pólele palatului de vêra dela Cotroceni pêna la gradina bisericei Sf. Elefterie, era cladita, in linistea singuratatii, o vila cocheta, in stilu Elvetianu care compunea locuinti'a dómnei si dlui doctoru Davila. In acésta vila, in propria-le locuintia, domnulu si dómna Davil'a avura fericit'a idea de a stringe si instalá 40 de fete orfane, spre a le cresce si educá ca intr'unu internatu.

Aci, intr'acésta casa, se puse bas'a actualului asilu. Aci neuitat'a A n a D a v i l'a desvêli comór'a s'a de caritate si aretà cum o muma póte se 'i confunde in iubire pe propii sei copii cu copiii suferintiei si ai intristarei. Aci Dómn'a Elen'a Cuza visità pentru antai'a óra pe orfelinele din totu cuprinsulu cetatii lui Bucuru. Aci acésta mare principesa concepù ide'a desvoltarei acestui institutu si acordarea protectiunei sale.

(Va urmá.)

*) Intre acést'a, unu hanu, pe loculu caruia s'a claditu actualulu T e a t r u N a t i o n a l u, si care aduca unu venitu de peste 700 galbeni.

Conspectulu premiatiloru la espositiunea romana din Sibiiu 1881.

Medali'a de auru (unica).

Institutulu „Asilulu Elen'a Dómna", Bucuresci, pentru organisatiunea escelenta, manifestata prin obiectele espuse in totalu.

Premiulu classa I.

a) m e d a l i'a d e a r g i n t u.

1. Ardelean Ilie, cojocariu, Brasiovu. 2. Baltesiu Samoilu, pantofariu, Sibiiu. 3. Budicu Vasilie. cuptoriu de feru, Odorheiulu secuescu. 4. Concordia, societate de mine, Abrudu. 5. Dessan I. P., vinuri, Arad. 6. Gitye Dumitru, pluguri si cumpene, Oradea mare. 7. Jucu Constantin, masa de salonu, Lugosiu. 8. Lungu Maniu, carutie, Resinari. 9. Maniu Costa, sapunu, Timisióra. 10. Marcu Nicolae, otomana, Sibiiu. 11. Nicodinescu Zenovie, piei, Fagarasiu. 12. Pop'a Ioanu, cojocarie, Saliste. 13. Popoviciu Z. Vasile, sîfoneriu, Brasiovu. 14. Pana Dumitru, pelariu, Satulungu. 15. Tipografi'a archidiecesana, Sibiiu. 16. Societatea forestinara, Naseudu. 17. Solomon Emanoil, lacatariu, Sibiiu. 18. Suciu L. Nicolae, cojocariu, Sibiiu.

b) d i p l o m a d e o n ó r e.

1. Audronicu Androne, sculptura prootu Brasiovu. 2. Bordosiu Sofi'a, camasia, Dirismortu. 3. Bunea I. Paraschiva, covoru, Vinerea. 4. Comitetulu adm. alu scóleloru din fostulu I. regimentu de granitia romanu, mobilaru scolasticu si bun'a conducere a scóleloru de sub administrati'a s'a, Sibiiu. 5. Cosiaru Elisabeta, camesi, Belinti. 6. Cosiaru Elena, opregu, Belinti. 7. Cristea D Maria, pânzaturi, Saliste. 8. Femeile romane din Ghiulvez, (contesa Kimsky) albituri si covóre. 9. Gimnasiulu superioru rom. din Naseudu, desemnuri, colectiuni de plante si minerale, modele de cristalografie. 10. Hintia Savu, pictoru, Bucuresci (tabloulu D-na-Davila.) 11. Institutulu pedagogicu din seminarulu Andreianu, colectiuni de mijlóce de invetiamentu, Sibiiu. 12. Macelariu Iudita, tieseturi si broderii, Sibiiu. 13. Popa Ana I., siurtie, Boiti'a 14. Popu Michailu, pictoru, tablouri Brasiovu. 15. Popoviciu Sava, preotu militariu, cruci si sfesnice, Vien'a. 16. Popovici Alecsi, siefu de statiune Marchegg „glorina." 17. Popoviciu Emilia, profesóra la institutulu „Elena-Dómna", tabloulu „Cersitorulu." 18. Porcius Rachila, covoru, Rodna veche. 19. Ratiu Sica, camasia femeiésca, Teusi. 20. Romanulu Miron, archiepp. si metropolitu, otietu de vinu, Sibiiu. 21. Roman Daniilu, proprietariu, rachiuri, Mezesiu. 22. Reuniunea femeiloru romane, promovarea invetiamentului in scólele de fetitie, Brasiovu.

(Va urmá.)

Diverse.

(L a e s p o s i t i u n e a a g r i c o l a d i n A l e x a n d r i a) s'a premiatu cu medali'a de auru unu m e c a n i c u r o m a n u, anume C o n s t. G e o r g e s c u din comun'a Buzescu, pentru cà inventatu unu plugu semenatoru de gràu, cu care se face d'odata si aratura si semenatura. „R. W."

(N o u e i s v ó r e d e p e t r o l e u.) In comun'a Govora din judetiulu Vilcea, pe vilcéoa Prajila, aflata intre proprietatea statului Cernelile si a mosneniloru Paucesci-de-Otasau, s'au gasitu isvóre c'o licóre ce sémana cu petroleulu, arde fórte bine in lampa, fara mirosu nesuferitu, si din care s'a trimisu o butilie la administrati'a domeniiloru pentru analisare.

(A r h e o l o g i e.) La Varhely (fosta Sarmizegetuza) in Transilvani'a, s'a facutu se dice, nisce descoperiri arheologice importante. S'au gasitu remasitiele unui templu alu lui M i t r a, dieulu luminei, si nisce table votive c'o multime de statue representandu pe acelu dieu. Profesorulu Scyce din Londra, caruia i s'a trimisu copie de pe inscriptiunile ce pórta numele a cinci divinitati, a declaratu cà aceste descoperiri sunt de fórte mare interesu din punctulu de vedere alu mitologiei semitice, de óre-ce ele arata numele a diferiti diei si dieitie. necunoscute pêna acum. Cultulu dieului Mitra, cunoscutu la vechii Persi, a fost practicatu si la Romani, ceea ce esplica existenti'a unui templu consacratu acestui dieu in partile ocupate odinióra de colonii romane.

(R e c o l t'a v i n u l u i.) Aprópe tóte viile din pregiurulu Iasiloru scrie „Liberalulu" sunt strinse, dér' produsulu loru e multu mai micu de càtu jumatatea recoltei ordinare. Calitatea e asemenea fórte mediocra. Din butucii cei mai buni s'au culesu dela 4—8 struguri buni de calcatu. — O scumpete simtitóre domnesce pe piati'a nóstra de alimente. Carnea, panea, laptele, legumele, tóte sunt cu pretiuri maxime. Poporulu sermanu sufere multu din asta causa, si nici unu midilocu de ameliorare nu se ivesce. Apoi unu timpu reu si uritu a inceputu ear' a gazdui prin orasiu si impregiurimi, ceea-ce inca contribue multu la urcarea pretiului alimenteloru si lemneloru. — Tocmai cá pe la noi!

(P i c t o r u f a r a b r a ç i e.) Unu corespondentu scrie: „In vér'a anului 1871 visitandu galeri'a nationala din Antwerpen, amu vediutu unu pictoru fara mani, care lucrá, cu picióreie. Era d. de Felu din Antwerpen, nascutu fara mani. M'am apropiatu spre a vedé mai bine manipulatiile sale. Elu siedea pe unu scaunu scurtu; cu unu picioru inmanusiatu 'si stergea sudorile de pe gàtu. Apoi deschise, cu degetele piciorului, caset'a si luandu'si uneltele, 'si continuà cu piciorulu dreptu o copie fórte nemerita, pe càndu cu piciorulu stangu tinea palet'a si bètiulu. Elu 'mi dete cart'a s'a, pe care o amu inca. Amu parasitu galeri'a mirandu-me multu si 'mi-amu adusu aminte de cuvintele lui Lessing, cà Rafael ar' fi devenitu si atunci unu pictoru mare déca din intemplare s'ar' fi nascutu si elu fara mani!"

Cursulu de Bucuresci
dela 7 / 25 Octobre 1881.

Valori	Scadenti'a Cupóneloru	Cumpera	Vinde
5% Rent'a Romana	1 Apr. 1. Oct.	$89.{}^{3}/_{4}$	$90.{}^{1}/_{2}$
6% Oblig. de Stat. convert. rurale	23 Apr. 23 Oct.	102.—	$102.{}^{3}/_{4}$
8% Oblig. domeniale 1871 .	1 Ian. 1 Iul.	—.—	—.—
6% Oblig. càiloru fer. rom.	1 Iuliu	$103.{}^{1}/_{4}$	$104.{}^{3}/_{4}$
7% Scrisuri funciare rurale	1 Iul. 1 Ian.	$102.{}^{1}/_{2}$	$103.{}^{1}/_{2}$
7% „ „ urbane	idem	$101.{}^{1}/_{4}$	$102.{}^{1}/_{2}$
8% Imprum. municipalu . .	idem	$106.{}^{1}/_{2}$	$107.{}^{1}/_{2}$
Oblig. casei de pensiune (lei 300, dobênda 10 lei) . . .	1 Maiu 1 Nov.	230.—	235.—
Losuri municipale (20 lei) . .	cu premie	$29.{}^{1}/_{2}$	$30.{}^{1}/_{2}$
Act. Bancei Nationale rom. . .	1 Ian. 1 Iul.	1790	1795
Auru contra argintu		$^{1}/_{2}$	1
Auru contra bilete hipotec. .		$^{1}/_{2}$	1
Auru contra bil. de Banca nat		$^{1}/_{2}$	1
Florini Val. Austr.		$2.13{}^{3}/_{4}$	2.15—

Cursulu la burs'a de Vien'a
din 21 Octobre st. n. 1881.

Rent'a de auru ungara	118.55	Imprumutulu cu premiu ung. . . .	123.—
Imprumutulu cailoru ferate ungare . .	131 75	Losurile p. regularea Tisei si a Segedin.	111.50
Amortisarea datoriei cailoru ferate de ostu ung. (1-a emissiune)	89.90	Rent'a de harthia aust.	76.50
dto. (II-a emissiune)	110.—	„ de argintu „ .	77.65
dto. (III-a emissiune)	96.25	„ de auru „	93.65
Bonuri rurale ungare	99.—	Losurile din 1860 .	132.25
dto. cu cl. de sortare	98.40	Actiunile bancei austr.-ungare . . .	832.—
Bonuri rurale Banat-Timis. . . .	98.—	„ bancei de creditu ungare . . .	369.50
dto. cu cl. de sortare	97.40	„ bancei de creditu austriace . . .	369.80
Bonuri rurale transilvane	98.—	Argintulu . . .	—.—
„ croato-slav. . .	99.—	Galbini imperatesci .	5.60
Despagubirea p. dijm'a de vinu ung. . .	95.75	Napoleond'ori . .	93.75
		Marci 100 imp. germ. .	57.80
		Londr'a. . . .	118.45

Editoru: Iacobu Muresianu.
Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.
Tipografi'a: Ioanu Gött si fiiu Henricu.